

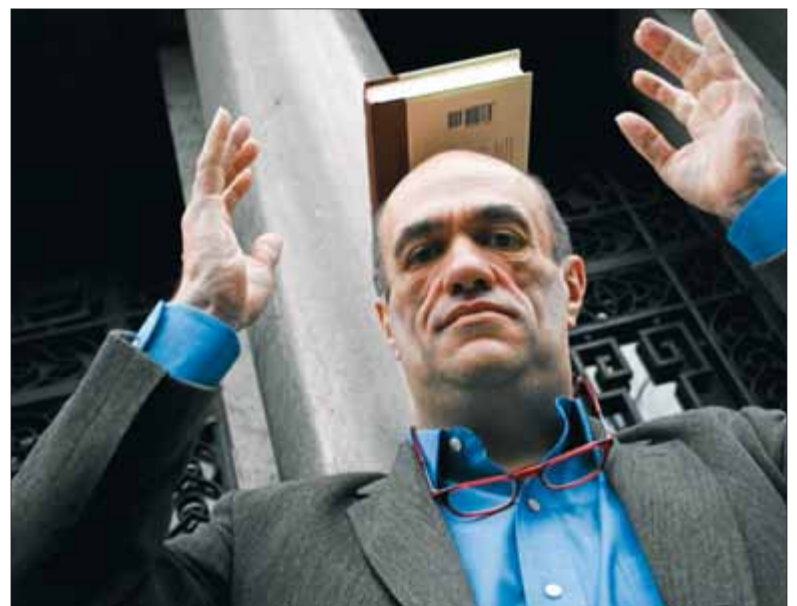
Joc nou

La línia de James

Alan Hollinghurst va guanyar el Man Booker amb 'La línea de la belleza' (Anagrama), obra en què segueix el mestraïtge de Henry James • David Lodge i Colm Tóibín també han publicats obres relacionades amb James • Emili Teixidor

La línia a què es refereix el novel·lista britànic Alan Hollinghurst en la seva darrera novel·la, *La línea de la belleza*, publicada per Anagrama, es pot interpretar com el mestraïtge de Henry James, la línia del seu estil artístic, i com la línia de cocaïna que l'alta societat que presenta l'autor es prepara cada dos per tres, a qualsevol lloc. El llibre va guanyar el Man Booker, el premi britànic més prestigiós. El ministre de Cultura, quan va llegir la decisió del jurat, va dir que era una novel·la emocionant, que tractava a fons el tema del thatcherisme i que mai la recerca de la bellesa, de l'amor i del sexe havia estat descrita de manera tan exquisida. Aquest cop la propaganda tenia raó.

L'autor té totes les seves novel·les publicades en castellà, des de la primera, *La biblioteca de la piscina*, un repàs a tots els ambients londinencs, i a totes hi ha la temàtica gai d'una manera explícita i normalitzada. En la que avui comentem, la darrera, el protagonista és un jove graduat d'Oxford d'origen modest que, per amistat amb un company d'universitat, ric i amb família ben relacionada, va a viure a casa de l'amic en l'època de Margaret Thatcher, del 1983 al 1987. Un temps amb predomini de la dreta en què fins i

David Lodge i Colm Tóibín han utilitzat, per separat, la figura de Henry James com a base d'una de les seves obres. MARTA PÉREZ

tot els socialistes parlaven del diner fàcil i, com Carlos Solchaga a Madrid, proclamaven que mai havia estat tan fàcil fer diners en tan poc temps. El pare de l'amic és un parlamentari *tory* amb ambicions, que arriba a convidar la Dama de Ferro a una festa privada a casa seva, en una escena d'una subtileza i comicitat notables, i que al final es veu embolicat en un escàndol dels molts que van precipitar el descrèdit dels conservadors i la caiguda del poder dels dretans, arrossegats per empresaris amb negocis immobiliaris que sostenen el thatcherisme amb donacions, i que són degudament compensats amb honors –a un financer libanès

L'estil narratiu de Hollinghurst és morós, precís, treballat, just i eficaç

li arriben a donar un títol –i concessions de tota mena. El quadre familiar es completa amb una mare aristòcrata d'origen jueu i una germana inestable –té un trastorn bipolar–, que ajuda a desencallar i a revelar la corrupció. El protagonista, Nick Guest, manté tot de relacions gais amb persones d'ambients desconeguts pels seus protectors, fins que acaba traient el cap la pesta de la sida, que afegeix un punt de gravetat a la pintura de la vida hedonista i del diner fàcil que corca tots els interessos. Guest treballa en una tesi doctoral sobre Henry James, i al llarg de la novel·la, de format clàssic, vista des del punt de consci-

ència del protagonista, hi ha tot de referències al Mestre, amb majúscula. **Sobre el Mestre**, Henry James, s'han traduït també dues obres que el tenen com a protagonista. Totes dues reinventen la vida d'aquest autor des de diferents punts de vista, i potser la lectura de la novel·la de Hollinghurst farà que els lectors s'hi interessin. Una és d'un autor irlandès que ha viscut i escrit sobre Barcelona, Colm Tóibín, *The Master; retrato del novelista adulto*, a Edhasa, i l'altra és de David Lodge, també proper, i es titula *¡El autor, el autor!*, a Anagrama. Totes dues intenten treure la lliçó del Mestre, tot i que el primer

ho fa destacant la part humana de l'artista i el segon fa el contrari. El títol del segon fa referència al fracàs de James com a autor de teatre. Entre els trets jamesians de *La línea de la belleza* hi ha la manca d'argument tradicional: la novel·la presenta el progrés moral més que l'argumental, les restes de la cultura decimonònica hipòcrita i mercantilista, les convencions socials que s'esberlen a la primera escamesa –que aquí arriba fins a la guerra de les Malvines–, després de deixar gairebé sense oxigen els ambiciosos que s'hi sotmeten..., i l'estil, és clar, morós, precís, treballat, just i eficaç. Un bon deixeble del Mestre.

Illes perdudes

Miquel de Palol

Avatars de l'omnisciència

El narrador definit com a omniscient ho sap tot. Ara bé, és obvi que si ho conta tot, llasta la narració, a part de la dificultat metafísica de no deixar res per contar. Per tant, hi ha una manca d'innocència en el mecanisme que selecciona què ha de ser narrat i què no. En tal forma d'engany es desvirtua la neutralitat absoluta que se suposa en l'omnisciència del narrador. El

resultat no difereix del produït si tal qualitat no existís. L'omnisciència del narrador no és més que el material manejat pel supranarrador que es mou per sobre de tals paràmetres. Perquè si l'omnisciència del narrador fos possible, seria una inacabable forma d'innocència tan propera a l'estupidesa que no hi hauria tensió narrativa que ho resistís, perquè no hi hauria expectativa evolutiva de res.

La pràctica total de l'omnisciència duria a una mena de fractalitat narrativa

He dit "si fos possible", perquè a més, en termes reals, no ho és. La pràctica total de l'omnisciència duria a una mena de fractalitat narrativa en què absolutament tot, en tots els aspectes, qualitats i conseqüències, hauria de ser explicat. Com en la paradoxa de Tristram Shandy duta a l'extrem, un segon de vida requeriria un text infinit per ser completament narrat.